

DİSİPLİNLER ARASI BAĞLAMDA GRAFİTİ UYGULAMALARI

Figen IŞIKTAN¹ Oğuz Mert YİĞİTER²

¹Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, fisisktan(at)akdeniz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3869-9649

²Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ASD. YL, noktainblack(at)gmail.com

Işıktan, Figen ve Oğuz Mert Yiğiter. "Disiplinler Arası Bağlamda Grafiti Uygulamaları".
ulakbilge, 43 (2019 Aralık): s. 1009–1020. doi: 10.7816/ulakbilge-07-43-13

Öz

Grafiti, İtalyanca "çizilmiş" anlamına gelen "graffito" teriminin çoğul halidir ve genel kabul gören anlamıyla, çoğunlukla kamusal bir alanda yer alan bir duvar ya da yüzeye çizilmiş, kazınmış veya püskürtülmüş yazı ve çizimlerdir. Çağdaş sanat bağlamında grafitileri modern şehirlerin vazgeçilmez kişisel iletişim girişimleri olarak tanımlayabiliriz. Sokak sanatının ortaya çıkış tarihi kesin olmamakla birlikte, içindeki en önemli göstergelerinden biri olan grafiti hakkında bazı net tarihler bulunmaktadır. Grafiti ilk olarak tag adı verilen imza kavramıyla ortaya çıkmış ve sonradan anlaşılacağı gibi bir bölgeleşme bir isyan hareketinin en temel noktası olmuştur. İlk olarak 1960'lar New York'u metro istasyonları ve vagonlarında görülmeye başlanmıştır. Modern grafiti dediğimiz tarihsel süreçte sergi alanları şehir sokakları olan sanatçıların gerçekleştirdiği birçok somut örnek varken, zamanla grafiti uygulamalarının galerilerde sergilenmeye başlandığı görülmektedir. New York'un arka sokaklarında başlayan grafiti sanatı kendini farklı disiplinlerde de göstermeye başlamıştır. Marker kalem ve spreyci boya ile başlayan bu sokak sanatı, sonrasında sanatçıların anlatımını güçlendirme istemiyle kendini resim, heykel, seramik, mimari ve enstalasyon uygulamaları v.b. gibi alanlarda da göstermiştir. Bu çalışmada grafitinin farklı disiplinlerdeki etkileri sanatçı uygulamaları üzerinden ele alınarak incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerarası sanat, Grafiti, Seramik

Makale Bilgisi

Geliş: 7 Ekim 2019

Düzeltilme: 30 Kasım 2019

Kabul: 2 Aralık 2019

Giriş

Grafiti, halka açık yerlerde duvarlarda, kapılarda, özellikle mizahi, kaba veya politik kelimeler veya çizimlerdir. (Bağlantı 1)

Grafiti, görsel iletişim şekli, genellikle yasa dışı, kamusal alanın bir birey veya grup tarafından izinsiz olarak işaretlenmesidir. Grafiti'nin ortak görüntüsü, bir sokak çetesinin bir üyesi tarafından duvara spreyle boyanmış stilistik bir simge veya cümle olmasına rağmen, bazı grafitiler çeteyle ilişkili değildir. Grafiti, dikkat çekmek için yapılan antisosyal davranış olarak veya heyecan arayan bir form olarak anlaşılabilir, ancak aynı zamanda etkileyici bir sanat formu olarak da anlaşılabilir (Bağlantı 2).

Grafiti, İtalyanca "çizilmiş" anlamına gelen "graffito" teriminin çoğul halidir. Kamusal bir alanda yer alan bir duvar ya da yüzeye çizilmiş, kazınmış veya püskürtülmüş yazılardır (Graffito; 1986, Akt: Bal: 2014). Arkeolojik bağlamda, graffito kelimesi üzerinden geçmişe gidecek olursak, geniş bir yüzeye kazıma veya oyularak yapılan resim veya yazılarda farklı örneklerle ulaşabiliriz. Bunlardan bazılarına, mağara duvarlarına çizilen şekillerde, ipek yolu boyunca tüccarların üzerinden geçtikleri yerlere kazındıkları isimler ve Ayasofya'da rastlanan Viking askerlerinin notları örnek verilebilir. Antik dönemde bugün ki Efes'te bulunan hayat kadını ilanları bilinen ilk grafitiler olarak kabul edilmektedir. Aynı şekilde Pompei kentinde de duvara kazınmış benzer ilanlara rastlanmaktadır.

Grafiti Sanatı

Çağdaş sanat bağlamında grafitileri modern şehirlerin vazgeçilmez kişisel iletişim girişimleri olarak tanımlayabiliriz. Sokak sanatının ortaya çıkış tarihi kesin olmamakla birlikte, içindeki en önemli göstergelerinden biri olan grafiti hakkında bazı net tarihler bulunmaktadır. Grafiti ilk olarak tag adı verilen imza kavramıyla ortaya çıkmış ve sonradan anlaşılacağı gibi bir bölgeleşme bir isyan hareketinin en temel noktası olmuştur. İlk olarak 1960'lar New York'u metro istasyonları ve vagonlarında görülmeye başlanmıştır

"TAKİ 183" tagi insanlarda büyük bir merak uyandırmış ve ilk odağı olmuştur. 21 Temmuz 1971 tarihinde New York Times gazetesinde Taki 183 ile ilgili çıkan manşetle halk kim ve nedir sorusuna cevap aramıştır. (Resim 1)

Grafiti, 1960'lı ve 70'li yıllarda öncü grafiti yazarlarının çalışmaları ile gelişmiştir. Taglar kısa sürede eserlere yani spreyle boyalar kullanılarak yapılan büyük, çok renkli ve görsel olarak karmaşık yapıda kaligrafik illüstrasyonlara dönüşür. İlk yıllarda grafitiler hem popüler kültürden hem de animasyonlardan ilham alır, eserler aynı zamanda eşsiz bir sosyal ve estetik kültürün ortaya çıkmasını sağlar. Bu kültür, özellikle, kısa ömürlü ve izin alınmadan yapılan çizimler yapmaya eğilimi olan kolektif bir dünya yaratır. 1980'lerin başında ise New York şehri otoriteleri, grafiti "Vandalları" na karşı savaş açar, ancak galeriler ve sanat kurumları giderek bu yeni sanat biçiminin potansiyelini takdir etmeye başlamışlardır. Grafitinin "yeni bir şey" olma özelliğini yitirmesiyle sanat dünyası da bu akıma olan ilgisini yitirir ancak graffito bir yeraltı sanat akımı olarak yayılmaya ve gelişmeye devam eder. 1990'ların sonlarında post-grafiti ve sokak sanatı estetiği dikkat çekmeye başlar. Bu hareketler de grafiti gibi muhalif bir duruşa sahiptir ancak yeni yönelimler ve sanatsal teknikler geliştirmişlerdir. 2000'li yıllara gelindiğinde ise grafiti sınırlı kaligrafik çerçevesini kırarak yeni mesaj ve materyallerle gelişimini sürdürmüştür.

Resim 1. Taki 183, The New York Times

Farklı tekniklerin ve pratiklerin mekanı sorgulamasıyla sokak sanatı olarak genişleyen grafiti, estetik ve politik söylemleri zaman içinde farklılaşsa da ifade özgürlüğünün ve yaratıcı benliğin dışavurumu olarak konumunu

korumaktadır [...] Post-grafiti, (ya da sokak sanatı-street art) modern kültürün tuval resmi, galeri, müze gibi kültür kurumlaşmalarının dışında alternatif bir akım olarak gelişmiştir ve alternatif ve illegal yapısının, çağdaş kent sanatı olarak benimsenerek ana akıma dahil edilişi, grafiti sanatçılarının sergi ve galeri salonlarına davet edilmesi ile mümkün olmuştur (Peker, 2018:185).

Grafiti ticari bir meta olarak tüketilen bir alt kültüre dönüşse de bugün galeriler ve sergiler dizgesinde yer almayı reddeden bir grup sanat aktivistinin yaşattığı şekilde gelişen bir gramere sahiptir.

Disiplinler arası Bağlamda Grafiti Uygulamaları Yapan (Stil, Teknik, Figürlerini Kullanan) Sanatçılar: Shepard Fairey

Shepard Fairey'in çalışmaları grafiti, pop art, ticari sanat ve Marksist teori unsurlarını birleştiriyor. Eserleri, dünyadaki galerilerde ve hatta müzelerde görülmüştür. Sadece bu değil, aynı zamanda grafik tasarım ve imza kıyafetleri ile de sıkça tanınır. En ünlü eserlerinden biri Barrack Obama'nın portresini içermektedir (Bağlantı 3).

Shepard Fairey, sokak müdahalesi olarak çıkartma tekniğini yayan yirminci yüzyılın ilk grafiti sanatçılarından biridir. İlk çıkartmaları, Andri Greg'in kontrastlı bir fotoğrafını, içeriği olmayan, geçici ve izleyici şaşkınlığının ana amacı olan bir mesaj olarak gösterildi. Sanatçı bu çalışmasını "fenomenoloji deneyi" olarak tanımlamıştır. Bu çıkartmaları ücretsiz olarak dağıtmaya başlamıştır. Bunlar çağdaş popüler kültürün bir simgesi haline gelmiştir. Aynı temanın farklı versiyonlarını yapmış ve sergilerde, afişlerde, tişörtlerde, kaykay baskılar için desenlerde ve başka yerlerde kullanılmıştır (Pashayeva, 2018 :44)(Resim 2,3).

Resim 2, 3: Fairey Shepard, Çıkartma tekniği

Hozoi

Fransız sanatçı 1988'de grafiti ile tanışmıştır. Stilinde endüstri, otomobil ve makine parçalarından etkilendiği görülür. Özel bir markanın sponsorluğunda motorsiklet ile yaptığı grafiti turunda Senegal'de yapmış olduğu mozaik grafitiden sonra grafiti ile seramik malzemeyi birleştiren ilk sanatçılardan olduğu düşünülmektedir. Yeni dönem çalışmalarında mozaik grafitinin yanı sıra grafiti ve mekanik figürleri birleştirdiği 3 boyutlu çalışmaları da mevcuttur.

Sanatçı Hozoi, grafiti, heykel ve metal işleri gibi birçok medyada çalışmaktadır. Bu özel eserde, Senegal'e bir gezi yapmış ve geleneksel bir grafiti eserine benzeyen inanılmaz bir mozaik duvar resmi yaratmıştır. (Resim4) (Bağlantı 4)

Add Fuel (Diogo Machado)

Diogo Machado'nun sözleriyle(Bağlantı 5) Portekiz'de Azulejo mozaik karo, sadece asıl değeri olmayan dekoratif bir unsurdan daha fazlasıdır. Beş yüzyıldan fazla bir süredir Portekizli sanatsal ifade için önemli bir araç olmuştur. ” Diogo, şimdi bu harika sanatı bir adım daha ileriye götürüyor ve kentsel grafiti dilini geleneksel Azulejo stilleri ve yöntemleriyle harmanlayarak tarihi yeniden keşfederek ruhunu sağlam tutuyor. Ancak bunları, çağdaş kentsel ihtiyaçlarla ve sanatsal anlatım biçimleriyle konuşan bir renk, karakter, şekil ve ayrıntı patlaması haline getirmektedir (Bağlantı 6).

1980 doğumlu Portekizli sokak sanatçısı aynı zamanda illüstratör olarak tanınmaktadır. Trompel'oeil sanat tarzından etkilendiğini belirten sanatçının eserlerinin en büyük özelliği çini ve mozaik desenlerini duvara aktarmasıdır ve çalışmalarında simetriyi vurgulamaktadır. Fuel fayans duvar maliyet ve lojistik zorluklarına yanıt olarak stencil tekniği ile seramik görünümlü grafitiler geliştirmiştir (Bağlantı 7) (Resim 5).

Resim 4: Hozoi, Seramik Mozaik Grafiti

Resim 5: Add Fuel, Çini Tekniğinde Grafiti

Zedz

Üç boyutlu grafiti hareketinin ön saflarında çalışan bir sanatçı olan Zedz, Avrupa’da bağımsız kamusal sanatın öncülerinden biri olarak kabul edilmiştir.

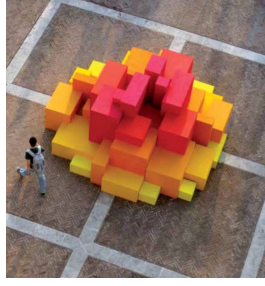
Daha önceki çalışmalarında kübik formlar kullanan Zedzin ondan önce birçok sokak sanatçısı tarafından kullanılmış bir teknik olan gölgeleri ya da kalın ana hatları daha radikal bir yenilik içermektedir. Zedz, mektup formlarını kırıp gelene kadar ya da kendi üzerine katlanana kadar büküp değiştirmiş ve böylelikle uzayda yer alan topografi üzerinde fütüristik aynı zamanda estetik bir tipografi yaratmayı başarmıştır.

Zedz’in eserlerinin kendine özgü üç boyutlu doğası, bir duvarın fiziksel sınırları içinde uzun süre kalamazdı, öncelikle sanal ve mimari alanla çalışmaya başlamıştır. Ortağı Delta ile birlikte, mimar MarcMaurer ile iş birliğine başlamış ve Delta-Maurer-Zedz tasarım ekibini kurmuştur. Uzun süre üzerinde çalıştıkları dijital tasarımlardan sonra, grafiti mimarisini geliştirdiler; bir binayı etiketlemek yerine, binanın kendisi bir etiket haline gelmiştir. Bu çılgır açan melez formda ne mimari ne de grafiti hâkim oldu, ikisi de eşit payda ortaklardı.

Bu yeni yönün ardından Zedz, tüm dünyaya üç boyutlu, karmaşık kamu heykelleri (hepsi içinde kendi adını gizleyen) inşa ederek çalışmasının çok sayıda fiziksel modelini üretmeye devam etmiştir. Bu büyük, etkileşimli enstalasyonlar, Hollandalı sanat hareketi De Stijl'in “Stil” Zedz’in eserinde ortaya çıkan etkisini yansıtmıştır; bu, eğri şekillerin aksine, yatay ve dikey düzlemlere vurgu yapmıştır. (Schacter, 2013: 195,196)

Perugia - "Comma sanat kenti projesi" kapsamında gerçekleştirdiği bir çalışma; "Oturup dinlenmeye ya da bisiklete binmeye ve kaykay kullanmak için nesneler olan grafiti" dir (Bağlantı 8) (Resim 6).

Zedz şu anda grafitiyi yeni ortamlara ve boyutlara iten en yetenekli ve ilham verici sanatçılardan biridir. Grafiti sonrası sahnede öncü bir figür olarak aktif olmuş ve arka plan olarak grafiti içeren yeni ifadelerden tam anlamıyla yararlanmışlardır. Sadece dünyadaki sokaklarda değil, galerilerde ve müzelerde de eserler sunmaya devam etmektedir.

Resim 6: Zedz, Grafiti entelasyon

Jan Wöllert ve Jörg Miedza

Yaratıcıları Jan Wöllert ve Jörg Miedza olan Alman ikili ışık Graffitisini 2007 yılında buldular. 2007 yılından beri fenomen olan Işık Graffitisini sokakların yeni modası oldu.(Resim7)Işık çizimi, havai fişek kadar etkileyici bir görünüşe sahip gibi sanki. Işık graffitisini,geceleyin karanlık bir ortamdan el fenerlerin yardımıyla havaya çizilen resimlerin hareket eden bir fotoğraf makinesi ile çekilmesiyle meydana geliyor (Bağlantı 8).

Resim 7: Jan Wöllert ve Jörg Miedza, Işık Grafiti

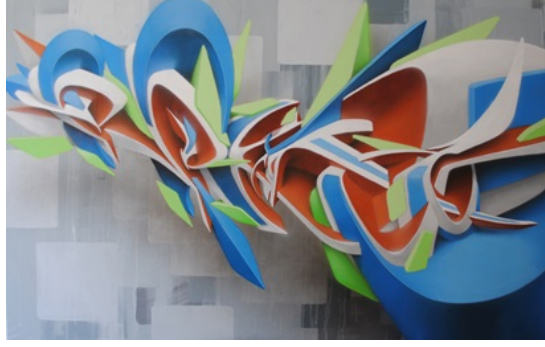
Işık graffiti (ışıkla boyama/light graffiti), fotoğraf makinesinin pozlama süresini geciktirme yöntemi ile gerçekleştirilen bir performans sanatıdır. Işık kaynağı olarak havai fişek ve meşale kullanılsa da sıklıkla led ışık kaynakları tercih edilmektedir. Her ortam ve nesne üzerine çizim yapılabilir (Yılmaz, 2018:129).

Fotoğrafçının hayal gücünü kadrına katan bir fotoğraf tekniği olarak da tanımlanmaktadır. Kalıcı olmayan grafitidir ve bu özelliğinden ötürü yasal kabul edilmektedir. Işık graffiti (ışıkla boyama/light graffiti) ilk olarak 1800'li yılların sonunda ortaya çıkmış olsa da 2007 yılında popüler olmuştur. 2007 yılından beri fenomen olan ışık graffitisini sokakların yeni modası haline gelmiştir. (Yılmaz, 2018:130)

Peeta

Peeta istisnai bir grafiti yazarı ve çoğu yazarın grafiti yazma oyununa tamamen farklı bir bakış açısıyla yaklaşmış bir sanatçı. Heykel tasarımıdaki geçmiş eğitimi, akıllara durgunluk veren 3D tasarımlar yaratmasına izin vermektedir. Hacim ve biçim anlayışı, aslında binanın içinden boyanmış gibi görünen parçalar yaratarak göze çarpmasını sağlamaktadır. Venedik merkezli Peeta, sanatını heykel, duvar ve hem de tuvalerde üretmektedir. (Bağlantı 9) Resim 8)

İtalyan sanatçı Peeta, mimari yapıları parçalayan ve çözen duvar resimleri boyamak için grafiti ve soyut sanat unsurlarını birleştirir. Soyut şekiller etrafta dönerek duvarları keser ve gözler üzerinde hile yapan ve görüş açısına bağlı olarak değişen MC Escher benzeri sahneler oluşturur (Bağlantı 10) (Resim 9).

Resim 8: Peeta, Tuval üzerine karışık teknik

Resim 9: Peeta, Duvar Resmi

Peeta 1993 yılından beri grafiti sanatçısıdır. PVC heykellerini üç boyutlu ortamda tasarladıktan sonra 2 boyutlu ortamlarda hazırlamış ve bunları 3D forma taşımıştır. Peeta, seçtiği herhangi bir materyalin şeklini ve boyutunu, algılamak üzere yola çıkmıştır ve daha sonrasında 3D programı sayesinde PVC heykellerini oluşturmaktadır. PVC, fibergals ile bronz döküm tekniği kullanılarak oluşturulan heykelleri vardır (Bağlantı 11) (Resim 10).

Resim 10: Peeta, PVC Grafiti heykel

Heykel olarak Graffiti, başarılı uygulamalarında, malzemelerinde ve yerleştirilmesinde son derece karmaşık bir deneysel grafiti şeklidir. 2B grafiti 3B'ye dönüştürmek, alışılmış kökenlerinden ve konumundan uzaklaştığı için eşsiz bir sanatsal ortamdır, ancak yine de estetik ve stilin köklerini korumaktadır (Bağlantı 12).

Nancy Kubale

Nancy kubale, NC'nin Rutherford County eteklerinde Asheville'in 50 mil güneydoğusunda yaşayan tam zamanlı bir seramik ve mixed medya sanatçısıdır. Mixed Medya eğitimini Minneapolis Sanat ve Tasarım Fakültesi'nden almıştır. Buna ek olarak, NY Moda Enstitüsü'nde, Penland El Sanatları Okulu'nda seramik ve Florence Sanat Akademisi'nde heykel okumuştur.

Resim 11: Nancy Kubale, Seramik ve karışık teknik grafiti

Seramik figürleri stoneware kil ile el yapımı teknikleriyle üretmekte, Katolik heykel, Antik heykel ve Güney ve Yerli Halk Sanatından etkilenmektedir. Grafiti ve seramik etiketler özü referans almak için kullanılır; "BEN'İM"/"BURADAYDIM". Metin, sözcüklerin ve dilin algılarımızı şekillendirme şekli ve bağlamı daha da ileri götürmek için kullanılır (Bağlantı 13) (Resim 11,12).

Resim 12: Nancy Kubale, Seramik ve karışık teknik grafiti

Roberto Lugo

Lugo'nun sanatı, hassas ve pahalı porseleni sosyal ve ırksal adaletsizlik ve acımasızlık gerçeğiyle birleştiriyor. Kapların yüzeylerine ırk ayrımcılığı kurbanlarının, sanatçının aile üyelerinin ve diğer ünlü aktivistlerin yüzleri boyanmıştır. Bu yüzden Lugo'nun sanatı zor mesajlar veriyor ve birçok hikaye anlatıyor; farkındalığı arttırmak ve dünyayı her zaman daha iyi bir yer haline getirmek umuduyla insanların kalbini sallamak mecburiyetindedir (Bağlantı 14) (Resim 13, 14).

Resim 13: Roberto Lugo, Porselen grafiti

Resim 14: Roberto Lugo, Porselen grafiti

Roberto Lugo, görsel sözlüğünü grafiti sanatından alan sosyal olarak bilinçli çömlekler yapmaktadır. Grafitinin sosyal eşitsizliğini engellediğini düşünen sanatçı, günlük hayatımızda büyük bir yeri olan seramiği, yürüdüğümüz zeminden yemeklerimizde kullandığımız seramik kaplara kadar gelenekselleşmiş ürünleri kullanarak bir anlatım tarzı oluşturmuştur (Bağlantı 15).

Nokta

1999 yılında ilgi duyduğu rap müzik ve hip hop kültürü etkisiyle grafiti çalışmaları yapmaya ve 2005 yılında ise Nokta lakabını kullanmaya başlamıştır. Nokta, 2009'a kadar birçok stilde grafiti yapmıştır (Resim 15). Son çalışmalarında grafitinin stil, figür ve tekniklerini seramik malzeme ile yorumlamaktadır (Resim 16).

Resim 15: Nokta, Grafiti

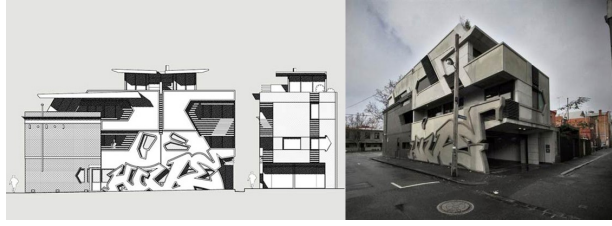

Resim 16: Nokta, Grafiti Seramik Pano

Zvi Belling ve Prowla

Melbourne'daki bir mimarlık firması çalışmalarının binanın yanına yerleştirilmesi için bir grafiti yazarı tutmaya karar vermiştir. Grafiti tasarımı çimentodan yapılmış ve zeminden ikinci kata uzanan yan duvarla sorunsuz bir şekilde bütünleşmiştir. Tüm yapı çok açılı ve güçlüdür, eklenen grafiti ile birlikte kesinlikle sokağa keskin bir katkı sağlamaktadır (Bağlantı 16).

Graffiti genellikle inşa edilmiş binalara uygulanır, ancak grafiti sanatçısı Prowla ve Mimar Zvi Belling'in birlikte çalışması olan bir Melbourne (Avusturalya) evi inşaatın başlangıcında bilerek etiketlenmiştir. Dış kısmında "HIVE" kelimesini ön kısma betonarme harflerle işlenmiştir. Belling, yerel grafiti sanatçısı Prowla'dan, evin tasarım estetiğinde ayrılmaz bir rol oynayan wild-style yazı tarzında bir grafiti hazırlamasını istemiştir (Bağlantı 17). (Resim 17)

Resim 17. Zvi Belling ve Prowla, Beton Graffiti

Sonuç

Kültürel olarak bir başkaldırı ve çete savaşı demek olan graffiti, kamusal alanda Vandalizm olarak görülüp ehlileştirilmeye (legalleşme) çalışılmıştır. Genç writerların büyük bir kısmının zamanla sanat akademilerinde okumasıyla graffiti tasarım anlamında gelişmiş, zenginleşmiş ve graffiti adı farklı disiplinlerle birlikte anılmaya başlamıştır. Yıllarca “Graffiti Suç mu Sanat mı?” diye sorulurken şimdi müze ve sergi salonlarına çekilmektedir.

Graffiti sanatçılarının illegal yapısından kaynaklanan, duvar üstünde büyük alanlara uygulama hızı, aktarım yeteneği ve kendine has hayal gücü sokak sanatına yeni bir alan oluşturmuştur. Son yıllarda mekanlarda uygulanması için yoğun bir istekle, bulmuş olduğu legal ortamda kendini geliştirdiği gibi kamusal alana da farklılık katmaya başlamıştır. Bu gelişimde, akademik eğitimi de arkalarına alan sanatçıların farklı malzeme ve tekniği birleştirdiği disiplinler arası çalışmalarının da katkısı bulunmaktadır.

Graffiti; sprej, stencil, sticker v.b.gibi çeşitli biçimlerle icra edilirken bu teknikler, figür ve stilleri itibari ile de diğer sanat alanları ile zamanla etkileşime girmiştir.

Bunlara kamusal alanda Add Fuel’in çini desenleri ile yaptığı grafitiler veya Hozoi’nin seramik fayans kırıkları ile gerçekleştirdiği mozaik graffiti çalışması, bunun yanında grafitinin yüzeysel olmaktan çıkıp üçüncü boyut ile formlandığı heykel çalışmaları örnek verilebilir. Hatta grafitinin mimari formların oluşumunu da şekillendirmeye başladığı görülmektedir. Mimari yapılanmanın yanında, Zeds gibi sanatçılar ile tipografi duvardan önce sanal ortamda şekillendirilmiş ve kendini yeni malzemeler içinde var etmiştir.

New York metrolarında ortaya çıkan, 80’ler gettolarında insanların bölgelerini savunduklarında şekillenen graffiti, kendi içinde tag kültürü ile başlayıp nasıl büyük “wall piece” “wildstyle” grafitilere dönüştü ise zamanla kamusal alanda kendine kaçış kapıları bulmuştur. Yıllarca sanat ortamında dışlanan, eleştirilen “wandalism” kelimesinden sıyrılmaya çalışan graffiti kendine yeni disiplinler ve yollar oluşturmaktadır. Heykel, enstelasyon, seramik, dijital sanat gibi birçok alanda kendini göstermeye başladığı gibi plastik sanatların grafitinin etkisinin en fazla bulunduğu alanlardan olduğu görülmektedir.

Kaynaklar

- Bal, Burcu. Graffiti ve Sokak Sanatında Eser ve Akımların Tarihsel Süreçte Değerlendirilmesi ve Analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Haliç Üniversitesi, 2014.
- Farthing, Stephen. Sanatın Tüm Öyküsü, (Çev: Çiğdem Aldoğan, Firdevs Candil Çulcu) İstanbul :Hayalperest Yayınevi,2014
- Fineberg, Jonathan.1940’dan Günümüze Sanat Varlık Stratejileri, İzmir: Karakalem Kitabevi,2013
- Pashayeva, Ayisha. Sokak Sanatı Ve Grafitinin Sanatsal Niteliği Hakkında Sanat Eğitimcilerinin Görüşleri, yüksek lisans tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, 2018
- Peker, Buse. Sanatta Yaratıcı Ego Ve Başkaldırı Açısından Jean- Michel Basquiat’ın Postgraffiti Resimleri Üzerine Bir Güncelleme, yüksek lisans tezi. İzmir:Dokuz Eylül Üniversitesi,2018
- Satıcı, Ferhat Kamil. Sanatta Bir Özgürleşme ve Kapatılma Biçimi Olarak Graffiti, doktora tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2009
- Schacter, Rafael, Fekner John. The World Atlas Of Street Art And Graffiti, Londra:Yale University pres,2013

Yılmaz, Nazik Çelik. Sokak Sanatında Yeni Moda: Işık Graffiti.3.Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, 2018 :125-132

<https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/graffiti> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.britannica.com/art/graffiti-art> Erişim Tarihi:20.11.2019

<http://www.streetartbio.com/shepard-fairey> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://bizarrebeyondbelief.com/2014/11/26/hozoi-mosaic-graffiti-2/#more-9197> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://web.archive.org/web/20140221224251/http://scienceofthetime.com/2011/08/15/add-fuel-to-the-fire-E2%80%93and-portuguese-mosaic-tiles-meet-urban-graffiti/> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.addfuel.com/about/> Erişim Tarihi:20.11.2019

<http://www.umbrialeft.it/notizie/perugia-comma-art-city-project-lascia-segno-monteluce> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.enteresan.com/sokak-sanatinin-en-son-modasi-isik-graffitisi> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.bombingscience.com/peeta-interview/> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.thisiscolossal.com/2019/07/peeta-abstract-illusion-murals/> Erişim Tarihi:20.11.2019

www.peeta.net/about/ Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.sprayplanet.com/blogs/news/5-graffiti-sculptors-you-should-know> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://www.nancykubale.com/words> Erişim Tarihi:20.11.2019

<http://ceramicartista.altervista.org/roberto-lugo/> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://cfileonline.org/art-graffiti-inspired-pots-roberto-lugo-contemporary-ceramic-art/> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://hypebeast.com/2015/1/check-out-this-building-with-built-in-graffiti> Erişim Tarihi:20.11.2019

<https://inhabitat.com/the-hive-apartment-is-a-graffiti-lovers-green-dream-home-in-melbourne/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Görsel Kaynaklar:

Resim 1: <https://www.taki183.net/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim2:<https://soldart.com/shop/shepard-fairey-obey-offset-poster/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 3: <https://obeygiant.com/obama/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim4:<http://www.graffitisouthafrica.com/graffiti-africa-gallery/2014/11/27/hozoi-graffiti-mosaic-in-senegal/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim5: <https://www.addfuel.com/work/murals/add-fuel-sonha> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 6: Schacter, Rafael, Fekner John(2013) The World Atlas OF Street Art And Graffiti, Yale University press, London, s.194

Resim7:<https://www.enteresan.com/sokak-sanatinin-en-son-modasi-isik-graffitisi> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 8: www.peeta.net/works/canvases Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 9: www.peeta.net/works/walls/ Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 10: <https://www.peeta.net/works/sculptures/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim11: <https://www.nancykubale.com/images#7> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim12:<https://www.charlottecontemporary.com/artists.html> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim13: <http://ceramicartista.altervista.org/roberto-lugo/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 14: <https://cfileonline.org/art-graffiti-inspired-pots-roberto-lugo-contemporary-ceramic-art/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Resim 15: Yazarın fotoğraf arşivi

Resim 16: Yazarın fotoğraf arşivi

Resim 17: <https://ilovegraffiti.de/blog/2012/07/09/melbourne-the-hive-apartment/> Erişim Tarihi:20.11.2019

Bağlantılar:

Bağlantı 1: <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6z%C3%BCk/ingilizce/graffiti>

Bağlantı 2: <https://www.britannica.com/art/graffiti-art>

Bağlantı 3: <http://www.streetartbio.com/shepard-fairey>

Bağlantı 4: <https://bizarrebeyondbelief.com/2014/11/26/hozoi-mosaic-graffiti-2/#more-9197>

Bağlantı 5: www.addfueltothefire.com

Bağlantı 6: <https://web.archive.org/web/20140221224251/http://scienceofthetime.com/2011/08/15/add-fuel-to-the-fire-E2%80%93-and-portuguese-mosaic-tiles-meet-urban-graffiti/>

Bağlantı 7: <https://www.addfuel.com/about/> (Resim

Bağlantı 8: <https://www.enteresan.com/sokak-sanatinin-en-son-modasi-isik-graffitisi>

Bağlantı 9: <https://www.bombingscience.com/peeta-interview/> (Resim 8)

Bağlantı 10: <https://www.thisiscoolossal.com/2019/07/peeta-abstract-illusion-murals/>

Bağlantı 11: www.peeta.net/about/ (Resim 10)

Bağlantı 12: <https://www.sprayplanet.com/blogs/news/5-graffiti-sculptors-you-should-know>

Bağlantı 13: <https://www.nancykubale.com/words> (Resim 11,12)

Bağlantı 14: <http://ceramicartista.altervista.org/roberto-lugo/>

Bağlantı 15: <https://cfileonline.org/art-graffiti-inspired-pots-roberto-lugo-contemporary-ceramic-art/>

Bağlantı 16: <https://hypebeast.com/2015/1/check-out-this-building-with-built-in-graffiti>

Bağlantı 17: <https://inhabitat.com/the-hive-apartment-is-a-graffiti-lovers-green-dream-home-in-melbourne/>

GRAFFITI APPLICATIONS IN THE CONTEXT OF BETWEEN DISCIPLINES

Figen IŞIKTAN
O.Mert YİĞİTER

Abstract

Derived from the Italian word *graffio* ("scratch"), graffiti ("incised inscriptions," plural but often used as singular) has a long history. Generally accepted are inscriptions and drawings drawn, engraved or sprayed on a wall or surface in a public space. In the context of contemporary art, we can define graffiti as indispensable personal communication initiatives of modern cities. Although the date of the emergence of street art is uncertain, there are some clear dates about graffiti, one of its most important indicators. Graffiti first emerged with the concept of a signature called tag, and as it is understood later, a regionalization was the most fundamental point of a rebellion movement. It was first seen in New York's subway stations and wagons in the 1960s. In the historical process, which we call modern graffiti, there are many concrete examples of artists with exhibition spaces in the city streets, and it is seen that graffiti applications started to be exhibited in galleries. The art of graffiti, which began in the back streets of New York City, began to manifest itself in different disciplines. This street art, which started with marker and spray paint, has also shown itself in fields such as painting, sculpture, ceramics, architecture and installation applications with the desire to strengthen the expression of the artists. In this study, the effects of graffiti in different disciplines are examined through artist practices.

Keywords: Interdisciplinary art, Graffiti, Ceramics